

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA

Cu titlu de manuscris

CZU: 341.123:327.57:341.231.12(043)

LIANA-ALINA MANCIU

**ROLUL ORGANIZAȚIILOR INTERNAȚIONALE ÎN
MENȚINEREA PĂCII ȘI STABILITĂȚII MONDIALE**

552.08 DREPT INTERNAȚIONAL ȘI EUROPEAN PUBLIC

Rezumatul tezei de doctor în drept

CHIȘINĂU, 2023

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale Științe Juridice și Științe Economice, Universitatea de Stat din Moldova

Componenta Comisiei de doctorat:

Președinte: Doina CAZACU, doctor în drept, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova

Conducător de doctorat: Oleg BALAN, doctor habilitat în drept, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova

Alexandru BURIAN, doctor habilitat în drept, profesor universitar, Universitatea de Studii Europene din Moldova

Mihail POALELUNGI, doctor habilitat în drept, profesor universitar, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Olga DORUL, doctor în drept, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova

Susținerea va avea loc la: 9 februarie 2024 ora 14:00 în ședința Comisiei de doctorat din cadrul Școlii Doctorale Științe Juridice și Științe Economice, Universitatea de Stat din Moldova, bir. 119, bl II., str. M. Kogălniceanu 67, Republica Moldova.

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la biblioteca Universității de Stat din Moldova și pe pagina web a ANACEC.

Rezumatul a fost expedit la 4 ianuarie 2024

Președinte a Comisiei de doctorat,

Doina CAZACU, doctor în drept în , conferențiar universitar

Conducător științific,

Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar

Autor

Liana-Alina MANCIU

(© Liana-Alina Manciu, 2023)

CUPRINS:

1. Repere conceptuale ale cercetării.....	4
2. Conținutul tezei.....	10
3. Concluzii generale și recomandări.....	20
4. Bibliografie selectivă.....	25
5. Lista publicațiilor autoarei la tema tezei.....	27
6. Adnotare (în română, rusă și engleză).....	28

1. REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța problemei propuse spre cercetare

Ordinea juridică internațională este înțeleasă astăzi de majoritatea actorilor societății internaționale ca o stare a relațiilor internaționale bazată pe norme și principii de drept internațional, inclusiv procesul de aplicare a dreptului internațional, prin care sunt protejate cele mai importante valori ale societății internaționale, cum sunt: pacea și securitatea internațională. Apariția armelor de distrugere în masă, provocările la adresa securității statelor au necesitat o regândire critică a tuturor chestiunilor referitoare la război și pace.

În trecut, pentru a-și rezolva problemele esențiale cum erau protecția frontierelor, apărarea împotriva atacurilor din afară, statele s-au concentrat în principal asupra cooperării bilaterale. Dar, în timp, ca urmare a apariției unor noi provocări, reacția la care a devenit interesul tuturor actorilor societății internaționale cooperarea bilaterală s-a dovedit a fi incapabilă să asigure nu doar interesele comune, ci și interesele unui state anume. La etapa actuală, s-a dezvoltat o cooperare multilaterală care necesită reglementare juridică internațională. Preocuparea comună a statelor în păstrarea ordinii internaționale a contribuit la crearea unui sistem de securitate colectivă, care este înțeles ca un sistem de măsuri colective aplicate de state pe plan universal sau regional pentru a aborda amenințările la adresa păcii, prevenirea sau reprimarea actelor de agresiune și pentru a restabili pacea și securitatea internațională. Rolul esențial în proiectarea și asigurarea viabilității mecanismelor contemporane de securitate colective, de rând cu statele, revine noilor actori ai societății internaționale – organizațiilor internaționale interguvernamentale.

Organizațiile internaționale, în calitate de subiecți derivați de drept internațional public, au apărut în secolului XIX. Totodată anume în perioada postbelică, marcată de aspirațiile de pace ale societății internaționale, numărul și varietatea organizațiilor internaționale au sporit exponențial. Organizațiile interguvernamentale au devenit în timp acele entități instituționalizate ce oferă tuturor statelor oportunitatea de a participa la un veritabil dialog multilateral, cu respectarea conținutului principiului egalității suverane a statelor, și care pun la dispoziție cadrul necesar pentru realizarea unui proces

decizional universal, fie regional în materia păcii și securității internaționale.

În prezent, aproape toate domeniile vieții internaționale constituie competența organizațiilor internaționale: relațiile politice, sociale, economice, protecția mediului înconjurător, asistența umanitară etc. Organizațiilor internaționale le revine un rol esențial în procesul de creare și aplicare a normelor de drept internațional. Astăzi, organizațiile asigură cadrul viabil al comunicării și cooperării state în diferite domenii.

Sporirea numărului de organizații interguvernamentale și extinderea competențelor lor se datorează complexității relațiilor internaționale. Întrucât, în trecut, statele au încercat să rezolve întrebările lor prin intermediul relațiilor bilaterale, la etapa actuală, există astfel de probleme, soluționarea cărora este de interesul tuturor statelor. Astfel de probleme pot fi rezolvate în special cu ajutorul organizațiilor internaționale. Acestea dispun de mijloace mai adaptate prin însuși mecanismele lor de activitate. Ele intervin între națiuni, contribuind la dezvoltarea relațiilor de prietenie între acestea și rezolvarea problemelor care nu pot fi soluționate prin eforturile individuale doar a unor actori internaționali.

Totodată este necesar să menționăm la acest capitol că orice formă de asociere, având la bază exclusiv acordul subiecților ce-și coordonează activitatea și rămân independenți, indiferent de faptul cât de strânse și atotcuprinzătoare nu ar fi legăturile între ei aparține cadrului dreptului internațional. Din contra, dezvoltarea dreptului internațional pe calea conturării voinței unui stat supreme voințelor altor state (a statului federal mondial) în realitate ar însemna sfârșitul dreptului internațional. În același timp nu putem să nu susținem cele afirmate de G. Scelle: ” În societățile interstatale, garanția competențelor este în întregime subordonată circumstanțelor politice și se realizează doar prin intervenția discreționară a liderilor internaționali hotărâți să o asigure.”

În ceea ce privește rolul organizațiilor internaționale în menținerea păcii și stabilității în lume, există teorii divergente. Constructiviștii susțin că organizațiile internaționale au rolul de reglementare nu numai a comportamentului unui stat, ci și modificarea identității și intereselor acestuia. Prin intermediul organizațiilor internaționale,

statele adaptează normele internaționale de conduită corespunzătoare la politicile și structurile interne. Mai mult decât atât, organizațiile internaționale, limitând interesul propriu al statelor și inspirând noi norme adecvate, controlează ca statele să nu se abată de la cooperarea internațională. Neo-liberalii cred, de asemenea, în securitatea colectivă și susțin că statele pot să se dedice păstrării intereselor comune prin intermediul organizațiilor internaționale. În viziunea lor, organizațiile internaționale sunt vitale pentru a face lumea pașnică și a dezvolta spiritul de cooperare. Neo-realiști, pe de altă parte, sunt de părerea că organizațiile internaționale nu pot funcționa în mod independent, mai degrabă, interesele naționale sunt cele care determină decizia statelor de a coopera sau de a concura. Organizațiile interguvernamentale sunt create de state, acestea delegând o parte din prerogativele lor suverane în favoarea organizațiilor, totodată, este necesar să notăm faptul că statele nu sunt dispuse să renunțe completamente la puterea lor discreționară în materie de pace și război.

Analiza sistemului onuzian de securitate colectivă ne demonstrează de la sfârșitul Războiului Rece, în anul 1991, această organizație internațională cu vocație universală a jucat un rol crucial în soluționarea cazurilor de aplicare a forței sau amenințare cu aplicarea forței, precum și conflictelor de frontieră, în baza mandatului Consiliului de Securitate în temeiul capitolului VII din Carta ONU. În acest sens, poate fi menționat rolul forțelor de menținere a păcii a ONU în conflictul Ethiopia - Eritreea, Liberia și Sudan. Cu toate acestea, faptul respectiv nu înseamnă că ONU a abordat și a reușit să soluționeze toate problemele complet.

Suplimentar, organizațiile regionale și-au demonstrat în timp eficiența în calitate de instrumente importante în menținerea păcii, securității și stabilității internaționale.

Scopul și obiectivele cercetării. Scopul principal al prezentului demers științific constă în analiza complexă și multivalentă a locului și rolului organizațiilor internaționale cu vocație universală și regională în procesul complex de menținere a păcii și stabilității mondiale, cu prezentarea situațiilor concrete care demonstrează modelele generale și specifice de menținere a păcii, securității și stabilității globale. Prezenta lucrare pornește de la ipoteza

că organizațiile internaționale sunt garanți protagoniști ai menținerii și promovării păcii și stabilității mondiale.

În lumina scopului principal propus spre realizare, au fost formulate următoarele obiective de cercetare în domeniul prezentei lucrări:

- stabilirea conceptului de securitate internațională;
- definirea conceptului de stabilitate internațională;
- determinarea principiilor și mecanismelor de menținere a păcii și stabilității în cadrul relațiilor internaționale;
- demonstrarea impactului activității Adunării Generale a ONU în menținerea păcii între statele lumii;
- proiectarea rolului definitiv al Consiliului de Securitate al ONU în procesul afirmării stabilității în plan universal;
- reliefașarea importanței altor organe ale Națiunilor Unite în cadrul menținerii păcii, edificării păcii și prevenției conflictelor la scara mondială;
- cercetarea activității NATO în contextul prezervării stabilității la nivel regional și global;
- investigarea rolului OSCE în cadrul asigurării securității colective în spațiul pan-european;
- stabilirea rolului ONU în procesul dezvoltării pașnice și stabile a relațiilor între statele lumii și neproliferării armelor nucleare;
- argumentarea impactului activității organizații regionale în cadrul promovării și asigurării stabilității cum sunt Liga Arabă, Organizația pentru Cooperare Islamică, Organizația Statelor Americane, Uniunea Africană etc.

Noutatea științifică a rezultatelor obținute. Noutatea și originalitatea științifică a prezentei teze de doctor constă în prezentarea consolidată inedită în doctrina națională a rolului și locului organizațiilor internaționale cu vocație universală și regională în contextul menținerii păcii și stabilității internaționale, cu conturarea modelelor generale și particulare de consolidare și promovare a păcii, securității și stabilității. De asemenea, prin prezentul demers științific, în doctrina autohtonă într-un mod foarte detaliat a fost prezentată analiza complexă a activității instituționale a Ligii Statelor Arabe, Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, Organizației Cooperării Islamice și Comunității Statelor Independente, cât și a fost reliefașată semnificația acestora în contextul menținerii păcii.

Astfel, *problema științifică importantă soluționată* constă în conceptualizarea locului și rolului organizațiilor internaționale universale și regionale în procesul de menținere a păcii, securității și stabilității internaționale, fapt ce a condus la evidențierea competențelor organizațiilor internaționale în domeniu, în vederea valorificării personalității juridice a instituțiilor protagoniste pe arena internațională și în contextul regional, ce constituie un element definitoriu a securității Republicii Moldova.

Importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării. Studiul efectuat are un profund caracter științific, în mod special referindu-se la stabilirea locului și rolului organizațiilor internaționale în procesul complex al menținerii păcii și stabilității internaționale. Teza propusă spre susținere reprezintă un demers științific consolidat cu privire la specificul procesului de menținere a păcii și stabilității mondiale, stabilirea modelelor generale de menținere a păcii și securității internaționale, și reliefaarea modelelor particulare de menținere a păcii și stabilității internaționale. Teza propusă spre susținere într-un limbaj juridic corespunzător și explicit scoate în vizor importanța instituției având repercursiuni directe și indirecte în procesul menținerii și consolidării păcii și stabilității mondiale.

Cercetarea efectuată este destinată unui public profesionist inițiat în materia dreptului internațional public, dreptului organizațiilor internaționale, dreptului securității internaționale, relațiilor internaționale. În plan general, lucrarea prezintă interes pentru juriștii teoreticieni și de carieră, specialiștii din sfera relațiilor internaționale, militarii și politologii a căror activitate profesională este tangențială domeniului activității instituționale a organismelor internaționale în domeniul menținerii păcii și stabilității internaționale. La fel, teza prezintă interes pentru angajații structurilor naționale și internaționale ai sferei menținerii păcii și securității internaționale (ministerele de resort – apărării, afacerilor interne și externe, funcționarii internaționali, corpul diplomatic, militarii etc.) preocupați de prevenirea și reprimarea atentatelor la adresa păcii și securității internaționale.

Aprobarea rezultatelor cercetării. Rezultatele cercetării, concluziile și recomandările definitive pe parcursul efectuării studiului, au fost expuse în textele articolelor științifice în reviste de

specialitate, precum și discutate și evaluate în cadrul conferințelor de profil naționale și internaționale. În particular, rezultatele cercetării expuse în teza de doctorat au fost publicate în Revista moldovenească de drept internațional și relații internaționale, Revista Administrarea publică, Revista Institutului Național al Justiției.

2. CONȚINUTUL TEZEI

Capitolul I cu denumirea *Abordări doctrinare și normative privind rolul organizațiilor internaționale în procesul de menținere a păcii și stabilității mondiale* include trei paragrafe de conținut și relevă cercetarea rolului organizațiilor internaționale în contextul reflecțiilor doctrinare (inclusiv literatura de specialitate autohtonă, română, rusă, anglofonă și francofonă); analiza instrumentelor internaționale din domeniul menținerii păcii, securității și stabilității la nivel global și regional (în special Carta ONU și actele constitutive ale numeroaselor organizații internaționale, precum și rezoluțiile Adunării Generale și Consiliului de Securitate ale Națiunilor Unite); delimitarea cadrului normativ național privind participarea RM în cadrul operațiunilor de menținere a păcii sub egida organizațiilor internaționale (Constituția Republicii Moldova, Legea organică privind participarea Republicii Moldova la misiuni și operații internaționale, hotărâri ale Parlamentului RM din domeniul respectiv).

Cercetând doctrina autohtonă, regională și străină privind rolul organizațiilor internaționale în procesul de menținere a păcii, securității și stabilității mondiale, am constatat că cele mai dese ori problematica în cauză este abordată în tratatele și manualele consolidate dedicate dreptului internațional public, anumite implicații fiind regăsite în lucrările consacrate diplomației preventive; totodată, importanța organismelor internaționale este reflectată în publicațiile mai puține numeric consacrate exclusiv acestei tematici.

Analizând opiniile doctrinare și conținutul tratatelor internaționale, altor izvoare formale de drept internațional, după caz, a legislației Republicii Moldova, urmărind obiectivul reliefării rolului organizațiilor internaționale în menținerea păcii, securității și stabilității internaționale deducem următoarele:

În contextul unei lumi globalizate, organizațiilor internaționale cu vocație universală, regionale le revine un rol esențial în procesul de creare a unei lumi în care națiunile vor coexista pașnic. Organizațiile internaționale cu vocație universală și regională constituie garanții ale afirmării și menținerii păcii, securității și stabilității mondiale. Investigarea științifică a tematicii enunțate relevă

anumite probleme de cercetare, precum: diversitatea și contrarietatea opiniilor doctrinarilor existente asupra rolului unor organizații internaționale concrete; condiționarea opiniilor doctrinare negative versus anumite organizații de faptul mai puțin obiectiv al viziunilor geopolitice contradictorii; insuficiența resurselor teoretice consolidate consacrate tematicii rolului organizațiilor internaționale în contextul menținerii stabilității, accentul fiind pus pe pacea și securitatea internațională; nedelimitarea clară de către instrumentele internaționale în materie a scopului generic de menținerea a stabilității de celelalte două scopuri fundamentale de menținere și consolidare a păcii și securității; caracterul preponderent general al investigațiilor teoretice dedicate tematicii cercetate, anumite aspecte ale acesteia fiind susceptibile delimitării în contextul diferitelor ramuri și instituții ale dreptului internațional public (i.e. dreptul organizațiilor internaționale, dreptul securității colective, dreptul internațional umanitar, soluționarea pe cale pașnică a diferendelor internaționale), însă lucrările doctrinare consacrate exclusiv modelelor generale și particulare de menținere a păcii și stabilității fiind reduse numeric în doctrina străină, doctrina românească și autohtonă.

Având în vedere problemele de cercetare menționate, prezenta lucrare științifică a fost definitivată în sensul următoarelor direcții de cercetare: stabilirea interferenței între conceptele de pace, stabilitate și securitate internațională după cum acestea rezultă din actele elaborate sub egida organizațiilor internaționale; estimarea specificului procesului de menținere a păcii și stabilității mondiale; stabilirea modelelor generale și particulare de menținere a păcii, stabilității și securității prin referire la activitatea multiplelor organisme internaționale concrete.

Prezentul studiu este centrat pe cercetarea rolului organizațiilor internaționale în contextul reflecțiilor doctrinare, acesta fiind abordat de regulă în mod neconsolidat în doctrina de specialitate, anumite implicații fiind regăsite la diverse tematici consacrate ramurilor și instituțiilor dreptului internațional public. Cel mai elocvent exemplu în acest sens este doctrina autohtonă, care demonstrează că aspectele privind importanța organizațiilor internaționale universale și regionale în contextul menținerii păcii, securității și stabilității, sunt între altele analizate pe terenul dreptului

organizațiilor internaționale, dreptului securității colective, dreptului internațional umanitar, mijloacelor pașnice de soluționare a diferendelor internaționale, dezarmării și neproliferării armelor nucleare, dreptului internațional al mediului, dreptului internațional penal. Lucrări monografice destinate exclusiv tematicii respective lipsesc, însă pot fi identificate monografiile de specialitate consacrate unui domeniu aferent tematicii investigate, cum sunt lucrările prof. O. Balan prin care este analizat rolul organizațiilor internaționale în consolidarea cooperării statelor în contracararea flagelului terorismului, fie studiile semnate de prof. V. Arhiliuc dedicate operațiunilor de menținere a păcii desfășurate sub egida anumitor organisme internaționale.

În ceea ce privește doctrina străină, americană, britanică și franceză, putem observa o oarecare segregare a tematicilor relevante, savanții fiind axați pe investigarea activității unor instituții concrete, cu vocație universală – ONU, sau regională – OSCE, NATO, Uniunea Africană etc. Totodată, diferitele chestiuni ce vizează securitatea colectivă de asemenea sunt abordate separat de către autorii străini.

Referitor la analiza instrumentelor internaționale din domeniul menținerii păcii, securității și stabilității la nivel global și regional, enunțăm că acestea preponderent reflectă actele constitutive ale Națiunilor Unite și variilor organizații regionale, mai puține numeric fiind rezoluțiile Adunării Generale și Consiliului de Securitate ale ONU. Instrumentele respective conțin prevederi clare privind rolul organizațiilor internaționale în promovarea păcii, securității și stabilității la scara largă, și servesc temei pentru angajarea acestor organizații în diferite operațiuni și misiuni în teren privind reinstaurarea, stabilirea și menținerea păcii.

La subiectul cadrului normativ național privind participarea RM în cadrul operațiunilor de menținere a păcii sub egida organizațiilor internaționale, trebuie să menționăm că acesta este suficient, incluzând prevederi relevante ale Constituției Republicii Moldova și o lege organică în domeniu. Deciziile nemijlocite de trimitere a membrilor efectivului național în teren în zone afectate de conflict în cadrul operațiunilor internaționale îmbracă forma Hotărârilor Parlamentului Republicii Moldova, ultimele relevând

informație concretă privind numărul de militari trimiși, specificul misiunii și alte aspecte adiacente.

Capitolul II cu genericul *Abordări definitorii ale procesului de menținere a păcii și stabilității mondiale* reprezintă compartimentul introductiv de bază și demonstrează analiza teoretico-juridică a conceptului de securitate internațională, conceptului de stabilitate internațională, principiilor și mecanismelor de menținere a păcii și stabilității în cadrul relațiilor internaționale, cu multiple referințe la opinii ale doctrinarilor la acest subiect și prezentarea opiniei generale consolidate a autorului.

Mult timp securitatea a fost percepută în legătură cu suveranitatea statului și integritatea sa teritorială, reglementată de art. 2 alin. (4) al Cartei ONU. Cu toate acestea, urmare a progresului tehnologic, problemele de securitate s-au extins geografic (zone maritime, spațiu cosmic, zone polare) și conceptual, acoperind domenii noi (mediu înconjurător, sărăcie, energie etc.) Subsecvent, securitatea a devenit conceptul-cheie a studiilor contemporane în domeniul dreptului internațional și cel al relațiilor internaționale. Acesta rezultă din preocuparea constantă a ființei umane privind siguranța, pacea și bunăstarea. Prezentând un domeniu de interes politic major, în mod firesc, este dificilă definirea obiectivă și precisă a conceptului securității în baza reglementărilor internaționale.

Conceptul de pace și securitate internațională poate fi abordat și ca un sistem de relații internaționale, bazat pe respectarea de către toate națiunile a principiilor și normelor de drept internațional, care exclude soluționarea disputelor și diferendelor între ele prin forță. În legătură cu aceasta, stabilitatea internațională este percepută ca condiție *sine qua non* a coexistenței pașnice a actorilor lumii postbelice.

Principiile mecanismelor de asigurare a securității internaționale includ coexistența pașnică și respectarea cu bună-credință a obligațiilor internaționale; interzicerea aplicării forței și amenințării cu aplicarea sa în relațiile internaționale; securitatea egală pentru toate statele; soluționarea pașnică a diferendelor internaționale; consolidarea încrederii între state; cooperarea statelor în combaterea criminalității transnaționale organizate etc.

Mijloacele care asigură pacea și securitatea pot fi împărțite în trei categorii de bază: mijloace de consolidare a păcii, care includ dezarmarea, măsuri de consolidare a încrederii, crearea zonelor denuclearizate; mijloace de menținere a păcii, precum soluționarea pașnică a diferendelor și operațiunile de menținere a păcii dislocate în teren; mijloacele de restabilire a păcii, exemplificate prin acțiunile coercitive ale ONU și forțelor militare ale acesteia.

Capitolul III denumit *Mecanismul universal de menținere a păcii și securității internaționale* în cele trei subcapitole de bază prezintă rezultatele cercetării impactului activității Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite în asigurarea menținerii păcii între statele lumii; rolului definitoriu al Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite în procesul afirmării stabilității în plan universal și, nu în ultimul rând, importanței altor organe ale ONU în cadrul menținerii păcii, edificării păcii și prevenției conflictelor la scara mondială (spre exemplu Comitetul Statului Major, Comisia pentru edificarea păcii, Departamentul Operațiunilor de menținere a păcii, Comisia pentru Dezarmare, Comitetul pentru utilizarea pașnică a spațiului extra-atmosferic). Compartimentul relevă atât punctele forte ale instituțiilor respective, cât și insuccesele acestora în gestionarea anumitor situații de criză a păcii.

Merită a fi reținut la acest capitol rolul Adunării Generale în vederea reglementării aspectelor legate de neproliferarea armamentului nuclear, o componentă esențială a sistemului de securitate universală a statelor. Or, procesul de izbăvire a societății internaționale de pericolul ce-l prezintă armele nucleare cunoaște o lungă perioadă de gestație. Realizarea obiectivului de interdicere în termeni juridici a armelor nucleare sub egida Organizației Națiunilor Unite a avut un parcurs inedit, însumând mai mult de 20 de ani de negocieri ce au excelat prin ponderea actorilor politici implicați, efortul intelectual depus în vederea realizării acestui exercițiu politico-juridic delicat, abilitățile diplomatice desăvârșite la care au recurs reprezentanții statelor și organizațiilor internaționale având mandat să negocieze.

Organizației Națiunilor Unite i-a revenit din momentul creării sale rolul esențial în vederea consolidării prin măsuri legale a cooperării statelor pentru edificarea unei lumi fără arme nucleare.

Realizarea acestui scop a presupus până astăzi o cale lungă și anevoioasă marcată de numeroase provocări la adresa securității colective (convingeri ideologice, dueluri diplomatice fundamentate pe argumente legale și cele care depășesc sfera dreptului). Este important să conștientizăm că eforturile Organizației Națiunilor Unite, care promovează deja mai mult de un deceniu ideea dimensiunii umanitare a dezarmării nucleare, vor rămâne sterile în lipsa mobilizării internaționale pe segmentul interzicerii armelor nucleare, iar consecințele ignorării acestora vor fi catastrofale.

În pofida faptului că principalele atribuții de menținere a păcii și securității internaționale sunt puse în sarcina Consiliului de Securitate, în practică Adunarea Generală joacă un rol suficient de important, în special în cazurile când Consiliul de Securitate nu poate ajunge la o decizie unanimă și acceptabilă pentru toți membrii, cum a fost reacția față Războiul din Coreea din anii 50 și cum poate, eventual, deveni atitudinea mecanismului onuzian față de conflictul din Ucraina.

Este cazul să reliefăm eforturile întreprinse de Adunarea Genrală a ONU împotriva rasismului și discriminării, care a fost un exemplu elocvent pentru restul lumii. Disprețul comunității majoritare față de rasism și discriminare a setat un imbold expresiv în cadrul Organizației și în ceea ce privește angajamentul Națiunilor Unite pentru monitorizarea, prevenirea și pedepsirea genocidului și purificării etnice, inclusiv cu referire la evenimentele îngrozitoare care au avut loc acum două decenii în fosta Iugoslavia și Ruanda. Rămânem în speranța că, crizele umanitare recente din Ucraina și Siria care amenință pacea și securitatea internațională, vor găsi totuși soluționare definitivă în termeni proximi cu implicarea Adunării Generale a ONU.

După atacurile teroriste din 11 septembrie 2001, prioritățile mai multor entități statale s-au orientat spre depistarea și prevenirea terorismului, fapt care s-a reflectat în adoptarea rezoluțiilor prin care Adunarea Generală s-a angajat în activitatea de a preveni și pedepsi pe cei care aleg calea terorismului internațional. După evenimentele tragice din 11 septembrie 2001, Consiliul de Securitate a devenit mult mai preocupat de lupta împotriva terorismului în toate formele acestuia, iar Adunarea Generală, la rândul său, a depus eforturi

multiple pentru a asigura o bună supraveghere a acestor politici. Spre regret însă, prin înghețarea activelor și restricționarea circulației anumitor persoane suspectate de activități teroriste sau relații cu organizații teroriste, Consiliul de Securitate al ONU a admis cazuri de limitare a drepturilor fundamentale ale omului, fiind alteleor învinuit de abuzuri, iar Adunarea Generală, deși a încercat să tempereze și monitorizeze inițiativele Consiliului de Securitate în acest domeniu, dar și alte organe ale Națiunilor Unite, s-au găsit neputincioase pentru a monitoriza și a preveni eventualele abuzuri în mod eficient.

Analiza activității organelor precum Comitetul Statului Major, Comisia pentru edificarea păcii, Comisia pentru Dezarmare, Comitetul pentru utilizarea pașnică a spațiului extraatmosferic demonstrează rolul deosebit de important al acestor instituții în cadrul procesului complex de menținere a păcii și securității la scară globală.

Capitolul IV intitulat *Modelele particulare de menținere a păcii și stabilității internaționale*, cel din urmă compartiment substanțial, conține analiza activității NATO în contextul prezervării stabilității la nivel regional și global; rolului OSCE în cadrul asigurării securității colective în spațiul pan-european; precum și impactului activității altor organizații internaționale în cadrul promovării și asigurării stabilității colective precum sunt Liga Arabă, Organizația pentru Cooperare Islamică, Organizația Statelor Americane, Uniunea Africană. La acest capitol, într-un mod similar cu cel precedent, sunt analizate succesele și eșecurile instituțiilor respective de a aplana și soluționa conflictele, care au amenințat dezvoltarea pașnică și stabilă a relațiilor internaționale.

În ultimii ani a existat o reacție fără precedent împotriva sistemului internațional și, într-o viziune mai extinsă, suntem în prezența unui fenomen nou în istoria omenirii – globalizarea. Fenomenul se distinge de precedentele care își propuneau să concentreze puterea colectivă a statelor lumii în mâinile unei singure persoane prin intermediul expansiunilor teritoriale și crearea unui stat unic. Deși rezultatul final pare a fi similar, globalizarea capătă teren la nivel de societate internațională și se propagă rapid prin intermediul informației care circulă cu o viteză fără precedent și sfidează toate granițele cunoscute până astăzi de omenire. Anume această conjunctură, care se produce într-un ritm încă incontrollabil, pune sub

semnul întrebării ordinea internațională existentă și implicit securitatea internațională.

În contextul unei lumi cotidiene create ca urmare a celor două războaie mondiale, care, într-o viziune istorică globală, s-au desfășurat într-o consecutivitate distructivă, Organizația Atlanticului de Nord a fost modelată pentru a se putea plia pe noile realități politico-militare care au început să sufere, iremediabil, schimbări fără precedent în ultimul deceniu al secolului trecut. Pentru a putea sprijini credibilitatea activității sale realizate în spiritul valorilor ce au stat la temelia înființării sale, dar și pentru a gestiona eficient noile amenințări specifice perioadei de după Războiul Rece, NATO s-a angajat într-un proces intens de adaptare la o nouă realitate, asigurând astfel propria capacitate de a da răspuns și de a acționa prompt la amenințările unei noi ere.

Asigurarea protecției statelor membre a Organizației Tratatului Atlanticului de Nord reprezintă nucleul dur al activității NATO, care poate recurge la utilizarea unor instrumente politice și militare în acest sens. Simultan, Alianța promovează și susține consultarea și cooperarea cu statele care nu sunt membre ale NATO într-o serie extinsă de domenii adiacente securității, cum ar fi reforma în domeniul apărării și menținerea păcii.

La începutul sec. XXI, politicile comune promovate de statele participante ale OSCE înfățișează amenințări grave la pacea și securitatea colectivă, existând riscul ca acestea să destabilizeze statu-quo-ul existent și să perturbe calea pașnică a dezvoltării lumii. Totuși, OSCE este unica organizație având competențe în domeniul menținerii securității colective regionale, a cărei personalitate juridică rămâne a fi confuză.

Misiunea OSCE în Moldova, stabilită la întrunirea Consiliului Superior al OSCE din 4 februarie 1993, a fost dislocată în teren la 25 aprilie 1993 în mod special se referă la: facilitarea stabilirii unui cadru de politică cuprinzător pentru dialog și negocieri și asistarea părților la conflict în urmărirea negocierilor pe durata reglementării politice a conflictului, consolidarea independenței și suveranității Republicii Moldova împreună cu o înțelegere despre un statut special pentru regiunea transnistreană; colectarea și furnizarea de informații privind situația din regiune, inclusiv situația militară, investigarea incidentelor

specifice și evaluarea implicației lor politice; încurajarea statelor participante la negocieri în stabilirea un acord privind statutul și retragerea timpurie, ordonată și completă a trupelor străine; furnizarea de consultanță și expertiză, precum și stabilirea unui cadru pentru drepturile omului și minorităților, transformări democratice, repatrierea refugiaților și definirea unui statut special pentru regiunea transnistreană etc.

Cu referire la eforturile întreprinse sub egida altor organizații regionale de menținere a securității, este cazul să menționăm Organizația Statelor Americane (OSA). Avantajele cooperării statelor sub egida OSA în vederea asigurării păcii și stabilității regionale se rezumă în esență la capacitatea acestei organizații de a conjuga eforturile comune ale statelor membre și capacitatea de a acționa la toate nivelurile de guvernare pentru a crea un consens în domeniul politicilor de securitate și apărare, atât la nivel național, cât și regional, suplimentar instrumentelor clasice cunoscute: medierea, diplomația, acțiunile de cooperare tehnică. Intenția OSA de a acționa la nivel politic și tehnic, alături de asistența oferită în procesul de consolidare a capacităților instituțiilor statului în spiritul unor practici și valori democratice, prezintă o capacitate substanțială de prevenire a conflictelor, principiu central al cooperării multilaterale sub egida OSA.

Unul dintre obiectivele înființării Uniunii Africane (UA) a fost gestionarea cu succes a conflictelor violente de pe continent. După cum era de așteptat, UA a stabilit cea mai complexă, extinsă și completă arhitectură de pace și securitate a continentului până în prezent iscată din mișcarea importantă care a început în ultimii ani ai colonialismului pe continentul african.

Organizația pentru Cooperare de la Shanghai se concentrează în primul rând pe problemele legate de securitate, identificând frecvent terorismul, separatismul și extremismul drept principalele pericole cu care se confruntă. Aceste aspecte sunt prevăzute inclusiv în art. 1 al Cartei Organizației, unde sunt indicate principalele obiective ale acesteia, printre care figurează consolidarea cooperării multidisciplinare în menținerea și consolidarea păcii, securității și stabilității în regiune și promovarea unei noi ordini internaționale politice și economice democratice, corecte și raționale; cooperarea în

vederea contracarării în comun a terorismului, separatismului și extremismului în toate manifestările lor, lupta împotriva traficului ilicit de substanțe narcotice și arme și a altor tipuri de activități criminale cu caracter transnațional, precum și a migrației ilegale.

Apariția în practic toate regiunile lumii a sistemelor colective de securitate răspunde plener năzuințelor statelor de securitate și coexistență pașnică, dar și se pliază perfect pe conceptul de securitate globală promovată de Organizația Națiunilor Unite.

Organizațiile regionale de securitate demonstrează flexibilitate și dinamism în activitatea lor. După cum a fost demonstrat în prezentul capitol, Organizația Conferinței Islamice, Uniunea Africană, Liga Statelor Arabe, datorită atribuțiilor delegate de statele membre, au reușit să se manifeste convingător în domenii ce nu țin neapărat de dimensiunea militară a securității, extinzându-și explicit și implicit arealul activității.

3. CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

În urma efectuării unei analize pluriaspectuale a rolului organizațiilor internaționale în menținerea păcii și stabilității mondiale, am formulat următoarele *concluzii generale*:

1. Cercetarea rolului organizațiilor internaționale în contextul reflecțiilor doctrinare contemporane, de regulă, este realizată în mod neconsolidat, anumite implicații fiind regăsite la diverse tematici consacrate ramurilor și instituțiilor dreptului internațional public. Cel mai elocvent exemplu în acest sens este doctrina autohtonă, care demonstrează că aspectele privind importanța organizațiilor internaționale universale și regionale în contextul menținerii păcii, securității și stabilității, sunt *inter alia* analizate pe terenul dreptului organizațiilor internaționale, dreptului securității colective, dreptului internațional umanitar, mijloacelor pașnice de soluționare a diferendelor internaționale, dezarmării și neproliferării armelor nucleare, dreptului internațional al mediului, combaterea terorismului internațional.

2. Securitatea este unul din cele mai importante concepte din teoria dreptului internațional și teoria relațiilor internaționale, deoarece se bazează pe siguranța statelor și cetățenilor acestora și ține de probleme complexe de siguranță și pace care sunt legate de diferende și conflicte armate. Conceptul de securitate internațională poate fi abordat ca un sistem de relații internaționale, bazat pe respectul de către toate națiunile a principiilor și normelor de drept internațional, care exclude soluționarea situațiilor și diferendelor internaționale prin forță. Principiile securității internaționale includ coexistența pașnică; securitatea egală pentru toate statele; neaplicarea forței și amenințarea cu aplicarea ei în relațiile internaționale; cooperarea internațională; neimixtiunea în afacerile interne ale statelor etc.

3. Conceptul de stabilitate, tradițional menționat în tratatele internaționale împreună cu cel al securității internaționale, presupune existența unui sistem care se dezvoltă fără aplicarea reală, dar și ipotetică a forței armate. Principiile de menținere a securității, păcii și stabilității reprezintă norme de maximă imperativitate care impun statele să-și ordoneze relațiile, astfel încât dezechilibrul, instabilitatea, haosul și mai ales agresiunea să fie excluse. Ele sunt în esență identice cu anumite principii fundamentale ale dreptului internațional public. Spre regret însă, statele nu întotdeauna se lasă ghidate de respectivele reguli imperative. Iar evenimentele începând cu anul 2010 ce au avut loc în Libia, Siria, Egipt și mai recent, Ucraina, Israel demonstrează faptul că ordonarea relațiilor între statele lumii are loc fără a fi respectate principiile fundamentale de menținere a păcii și stabilității, iar consecințele nerespectării principiilor în cauză sfidează ordinea juridică mondială.

4. Carta ONU impune responsabilitatea principală pentru menținerea păcii și securității internaționale Consiliului de Securitate. Iar atribuțiile Adunării Generale sunt subsidiare în această privință. Teoretic, puterile acordate altor organe decât Consiliul de Securitate în ceea ce privește menținerea păcii și securității internaționale sunt interpretate în mod restrictiv, astfel încât acestea nu au competențe de a impune oricare obligații în sarcina statelor. Cu toate acestea, în pofida faptului că principalele atribuții de menținere a păcii și securității internaționale sunt puse în sarcina Consiliului de Securitate, în practică Adunarea Generală joacă un rol suficient de important, mai ales atunci când Consiliul de Securitate nu poate ajunge la o decizie unanimă și acceptabilă pentru toți membrii, situații care par a fi frecvente. Raportul dintre Consiliul de Securitate și Adunarea Generală nu este unul competitiv; mai degrabă, fiecare organ urmărește să faciliteze activitatea altuia de luare a deciziilor.

5. De la înființarea sa Consiliul de Securitate s-a fost confruntat cu critici consistente și din acel moment au fost enunțate mai multe inițiative pentru a-i reforma atât componența, cât și procedura de adoptare a deciziilor întru a-i spori capacitatea operațională și a contribui eficient la realizarea obiectivelor organizației.

6. În lumea postbelică globalizată Consiliul de Securitate este organul organizației cu vocație de universalitate mandatat să asigure pacea, securitatea și stabilitatea internațională. În condițiile contemporane, Consiliul de Securitate, considerăm, joacă un rol crucial în menținerea stabilității, cel puțin din perspectiva echilibrării actorilor statali hegemoni și păstrarea unui “status-quo”. Totodată, estimăm că în momentul de față actorii societății internaționale conștientizează că blocajele continue în activitatea Consiliului de Securitate subminează mecanismul sancțiunilor internaționale și le reduc considerabil eficiența, aceasta având drept consecință multiplicarea amenințărilor la adresa stabilității internaționale. Or, actorii de rea-credință ar putea fi încurajați de impunitatea creată și ar fi tentați să comită atrocități, având consecințe grave în rândul populației pașnice.

7. Deși nici Adunarea Generală a Națiunilor Unite în calitate de principal organ deliberativ al omenirii și nici Consiliul de Securitate în calitate de organ decizional major în lume nu au putut, și probabil, nu vor putea soluționa definitiv chestiunile internaționale sensibile abordate diferit, Adunării Generale în temeiul Cartei ONU și practicilor stabilite deja mai mult de șapte decenii îi revine rolul specific de a scoate în vizor principalele probleme cu care se confruntă omenirea, să caute și să propună mecanisme comune de soluționare a acestora, mai ales în ceea ce privește asigurarea păcii, securității și stabilității internaționale. În acest context, merită a fi menționată realizarea majoră a sistemului onuzian în vederea interzicerii

armamentului nuclear ca cel mai periculos armament creat de ființa umană. Acestui pas uriaș la scară civilizațională i-au precedat 75 ani de lungi discuții, numeroase evenimente internaționale care le-au prilejuit și la care a participat quasitotalitatea actorilor internaționali. Succesul major obținut este umbrat de ignoranța manifestată de puterile nucleare în procesul elaborării și adoptării și ratificării Tratatului cu privire la interzicerea armelor nucleare.

8. Valorile majore cum sunt pacea, securitatea și stabilitatea internațională își găsesc expresie și transpunere în practică prin activitatea Adunării Generale și Consiliului de Securitate ale Națiunilor Unite, care își centrează eforturile spre a menține și promova aceste valori. Însă, modelele generale de menținere a păcii de asemenea sunt edificate în baza activității notorii ale altor organe ale ONU, care demonstrează că scopurile supreme incluse în Carta ONU nu le sunt străine. Mai mult, analiza activității organelor precum Comitetul Statului Major, Comisia pentru edificarea păcii, Comisia pentru Dezarmare, Comitetul pentru utilizarea pașnică a spațiului extra-atmosferic demonstrează rolul deosebit de important al acestor instituții în cadrul procesului complex de menținere a păcii și securității la scară globală.

9. Eforturile ONU în menținerea păcii, securității și mondiale sunt consolidate la scară regională prin mecanisme de securitate colectivă a statelor. La momentul actual, NATO (Alianța Tratatului Atlanticului de Nord) este una din cele mai influente organizații paramilitare pe plan internațional. Dacă la origini, aceasta prezenta un antipod al Uniunii Sovietice și Organizației Tratatului de la Varșovia, acum NATO și-a extins substanțial propriile competențe la nivel regional și global. Domeniile pentru care NATO își stabilește direcțiile primordiale de activitate, se referă la securitate și apărare, neproliferarea armelor nucleare, securitatea economică, securitatea energetică și combaterea infracțiunilor cibernetice, în afară de aceste preocupări, membrii alianței consolidându-și eforturile comune pentru a instaura pacea și stabilitatea la scara mondială prin organizarea și dislocarea operațiunilor militare și umanitare în teren.

10. Opinia comunității internaționale pe marginea operațiunilor și misiunilor organizate și desfășurate de către Alianță în întreaga lume, nu este uniformă. În unele cazuri forțele aliate au fost dur criticate de politicieni și, mai cu seamă, juriști și specialiști în relații internaționale, pentru desfășurarea de operațiuni militare în afara autorizării exprese de către Consiliul de Securitate al ONU, astfel NATO excedând limitele actului constitutiv și chiar încălcând grav normele și principiile imperative ale dreptului internațional public și a conviețuirii pașnice între popoarele lumii.

11. Activitățile OSCE în contextul asigurării securității și stabilității internaționale acoperă aspecte ce țin de prevenirea conflictelor, promovarea

respectării depline a drepturilor omului și a libertăților fundamentale etc. În viziunea OSCE pe terenul democrației, un rol aparte îi revine parlamentului legitim și opoziției loiale. Acest lucru nu poate fi construit peste noapte, chiar și astăzi există o mare varietate de misiuni OSCE pe probleme de guvernare democratică.

12. Misiunea OSCE în Moldova a fost dislocată în teren la 25 aprilie 1993, având sarcina primordială de a facilita rezolvarea politică durabilă și definitivă a conflictului din teritoriul RM care implică intenția secesionistă a populației predominant ruse din Transnistria. Statutul misiunii a fost stabilit prin memorandumul-acord încheiat cu Guvernul Moldovei și autoritățile Transnistriei, misiunea OSCE fiind investită să îndeplinească trei sarcini majore – peace-making (instaurarea păcii), peacekeeping (menținerea păcii) și peacebuilding (edificarea păcii). Deși cu eforturile consolidate ale misiunii OSCE în Moldova conflictul de pe Nistru a fost înghețat, în cei peste 30 de ani așa și nu a fost stabilită o soluție definitivă pentru soluționarea acestuia, fapt care alături de recenta criză din Ucraina pune sub un mare semn de întrebare sistemul colectiv de securitate stabilit în Europa de la prăbușirea zidului Berlinului încoace.

13. Cu referire la organizațiile regionale neeuropene de securitate colectivă este necesar să menționăm că acestea contribuie activ la realizarea obiectivelor de pace și securitate ale ONU la scară regională ținând cont de particularitățile dezvoltării entităților statale din aceste părți ale lumii. Astfel, Uniunea Africană este o continuare a mișcării importante care a început în ultimii ani ai colonialismului pe continentul african. Această mișcare s-a centrat pe tipul și caracterul relațiilor viitoare dintre noile state africane independente în raport cu sistemul internațional actual. La rândul său, Organizația Statelor Americane se evidențiază prin capacitatea de a acționa la nivel politic și tehnic, alături de asistența oferită în procesul de consolidare a capacităților instituțiilor statului în spiritul unor practici și valori democratice, contribuind în asemenea mod la realizarea componentei de prevenire a conflictelor.

Având în vedere concluziile generale formulate, estimăm oportun, în contextul prezentei cercetări, să propunem anumite **recomandări**, inclusiv *de lege ferenda*, care în opinia noastră ar consolida și spori rolul organizațiilor internaționale în vederea asigurării păcii și stabilității mondiale:

1. Reformarea Consiliului de Securitate al ONU, astfel încât să fie eliminat dreptul de veto absolut al membrilor permanenți, cu opțiunea adoptării unei decizii în baza votului majorității calificate a membrilor Consiliului de Securitate pe alte probleme decât cele de procedură de pe agenda Consiliului.

2. Stabilirea și dezvoltarea competențelor în domeniul menținerii securității și stabilității mondiale a Adunării Generale a ONU, astfel încât aceasta din urmă să poată lua o decizie investită cu putere juridică în circumstanțele în care activitatea Consiliului de Securitate este blocată prin lipsa consensului între membrii săi permanenți.

3. Revitalizarea organismelor internaționale regionale prin depolitizarea factorilor de decizie în aspectele care țin de pacea, securitatea și stabilitatea lumii, precum și lichidarea organismelor internaționale care nu mai sunt viabile, iar existența acestora este mai degrabă formală decât operațională (ex. CSI).

4. Cu referire la sistemul de drept al Republicii Moldova, în urma realizării prezentei investigații științifice venim cu sugestia de adoptare a unei legi cu privire la neutralitatea permanentă, prin care vor fi expuse conceptele-cheie ale acestui statut: fundament, angajamente, limite, participare la sisteme de securitate colectivă și la operațiunile de menținere a păcii.

5. Prin acest demers științific, pe care-l considerăm oportun în condițiile lumii globalizate afectate de numeroase situații, diferende și conflicte armate, ne raliem eforturilor întreprinse de savanți și experți și îndemnăm statele să răspundă chemărilor Organizației Națiunilor Unite de a-și conjuga eforturile în vederea reglementării și realizării dezarmării nucleare. Or, fără participarea puterilor nucleare la primul instrument juridic universal menit să interzică cea mai periculoasă armă, cooperarea statelor în temeiul Tratatului privind interzicerea armelor nucleare, adoptat în anul 2017, nu va putea atinge obiectivul pentru care acesta a fost încheiat.

4. BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. ALMQVIST, J. A Critical Review of the Relationship between the UN Security Council and International Criminal Jurisdictions in the Light of the Principle of Judicial Independence. [online]. [Citat la 10.05.2019]. Disponibil : http://www.uam.es/proyectosinv/glg/s_publicaciones/pdf/jessica_isa11.pdf.
2. ANDERSON, N. D. "Re-redefining" International Security. Bringing intent back in. In: The Josef Korbel Journal of Advanced International Studies. [online]. Summer 2012, Vol. 4, p. 27-47. [citat la 22.11.2022]. Disponibil: <https://digitalcommons.du.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1017&context=advancedintlstudies>.
3. ARHILIUC V. Diplomația preventivă și dreptul internațional. Chișinău: CEP USM, 2004. 274 p. ISBN: 9975-70-485-9.
4. BALABAN, C.-GH., Securitatea și dreptul internațional. Provocări la început de secol XXI. București: Editura C.H.Beck, 2006. 341 p. ISBN: 973-655-937-8.
5. BALAN, O. Terorismul – crimă internațională. Chișinău: RECLAMA, 1998. 144 p. ISBN: 9975-9549-0-1.
6. BALAN, O., BEȘLEAGA, G. Terorism și antiterorism. Chișinău: "Elena-V.I.", 2002. 140 p. ISBN: 9975-930-59-X.
7. BURIAN, A., BALAN, O., OSMOCHEȘCU, N., ARHILIUC, V., SÂRCU, D., GAMURARI, V., CIUGUREANU, C., DORUL, O., SUCEVEANU, N., ȚARĂLUNGĂ, V., BLAȘCU, O. Drept internațional public. Ed. a 5-a completată și actualizată, Chișinău: Centrul Poligrafic, 2021. 767 p. ISBN: 978-9975-129-88-6.
8. COHEN S. Les États face aux "nouveaux acteurs". [online]. Article publié initialement dans la revue Politique internationale, n°107, printemps 2005, p. 7. [citat la 01.11.2022]. Disponibil: <https://www.diplomatie.gouv.fr/IMG/pdf/0204-Cohen-FR.pdf>.
9. DE HAAS, Marcel, VAN DER PUTTEN, Frans-Paul. The Shanghai Cooperation Organisation Towards a full-grown security alliance?, [online]. Haga: 2007, Netherlands Institute of International Relations, 2007 88 p. ISBN-13: 978-90-5031-120-5. [citat la 24.11.2022]. Disponibil: https://www.clingendael.org/sites/default/files/pdfs/20071100_csep_security_paper_3.pdf
10. DORUL, O. Neutralitatea-parte componentă a sistemului de securitate colectivă. PROUNIVERSITARIA. București, 2022.
11. LAGRANGE, E. Les opérations de maintien de la paix et la chapitre VII de la Charte des Nations Unies. Paris: Montchrestien, 1999. 181 p.
12. MEYER, Peter J. Organization of American States: Background and Issues for Congress. [online]. Congressional Research Service, 2018. [citat la 24.11.2022]. Disponibil: <https://sgp.fas.org/crs/row/R42639.pdf>.
13. MOULAYE, Z., NIAKATE, M. Gouvernance partagée de la sécurité et de la paix. L'expérience Malienne. [online]. Abuja: Friedrich-Ebert-Stiftung, 2012, p. 12. ISBN: 978-978-923-364-9. [citat la 20.10.2022]. Disponibil: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/nigeria/08952.pdf>.

14. MURITHI, T. Towards a Symbiotic Partnership: The UN Peacebuilding Commission and The Evolving African Union/NEPAD Post-Conflict Reconstruction Framework. In: A Dialogue of the Deaf: Essays on Africa and the United Nations. Johannesburg: Jacana, Media 2006. 20 – 32.
15. NASU, H. The expanded conception of security and international law: challenges to the UN collective security system. In: Amsterdam Law Forum (VU University Amsterdam). [online]. 2011, Vol. 3, no. 3, p. 15 – 33. [citat la 15.11.2022]. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/228162407_The_Expanded_Conception_of_Security_and_International_Law_Challenges_to_the_UN_Collective_Security_System.
16. PETIT, Y. Droit international du maintien de la paix. Paris: L.G.D.J., 2000. 216 p. ISBN: 9782275018850.
17. SCALLE G., Droit de la paix. In : Recueil des cours / Académie de droit international de La Haye. Tome 45 de la Collection. 1933-IV. Recueil Sirey, 1934. P. 402
18. STRAUSS-KAHN, D. Stabilité économique, coopération économique et paix — le rôle du FMI. [online]. Discours du Directeur général du Fonds monétaire international, 23 octobre 2009 [citat la 05.10.2022]. Disponibil: <https://www.imf.org/external/french/np/speeches/2009/102309f.htm>.
19. TOURAY, Omar Alieu. The African Union the first ten years. Maryland: 2016, Rowman and Littlefield 260 p. ISBN: 978-1442268975.
20. WECKELL, Ph. Le Conseil de Sécurité des Nations Unies et l'arme nucléaire. Annuaire français de droit international. 2006, LII, CNRS Editions, Paris. P. 179.
21. WHITE, N.D. Keeping the Peace: The United Nations and the Maintenance of International Peace and Security. Manchester and New York: 1997, Manchester University Press. ISBN: 978-0719048555.
22. WINTHER, D. Regional Maintenance of Peace and Security under International Law: The Distorted Mirrors. New York: Routledge, 2014. 308 p. ISBN: 9781138937482.
23. YADIRA, Soto. The role of the Organization of American States in conflict-affected states in the Americas. [online]. Stockholm: 2016, International Institute for Democracy and Electoral Assistance. [citat la 24.11.2022]. Disponibil: <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/the-role-of-the-organization-of-american-states-in-conflict-affected-states-in-the-americas.pdf>.
24. АНЦИЛОТТИ Д., Курс международного права. Том первый. Издательство иностранной литературы. Москва, 1961. С. 61.
25. БЕКЯШЕВ, К.А. и др. Международное публичное право. Москва: 2005, Проспект. 784 с.
26. ЕМЕЛЬЯНОВА, Н. Н. К вопросу о реанимации Военно-штабного комитета при Совете Безопасности ООН. В: Евразийский Юридический Журнал. 2010, №7(26), с. 20-23.
27. ЛУКАШУК, И.И. Международное право (особенная часть). Москва: 2005, Волтерс Клувер. 517 с.

5. LISTA PUBLICAȚIILOR AUTOAREI LA TEMA TEZEI

Articole în reviste din Registrul Național al revistelor de profil:

1. MANCIU L. Reflecții doctrinare asupra rolului organizațiilor internaționale în menținerea păcii și stabilității mondiale. Publicat în: *Revista "Administrarea publică" (publicație științifică de tipul B)*, nr. 1 (101), 2019 p. 112-121.
2. MANCIU L. A. Rolul Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite în procesul afirmării stabilității în plan universal. Publicat în: *Revista "Administrarea publică" (publicație științifică de tipul B)*, nr. 3 (107), 2020 p. 147-157.
3. MANCIU L. A., BALAN O. Rolul Organizației Națiunilor Unite în interzicerea utilizării armelor nucleare. Publicat în: *Revista Institutului Național al Justiției Nr. 1 (60), 2022 (publicație științifică de tipul B)* p. 16-21.

Articole în lucrările conferințelor și altor manifestări științifice:

4. MANCIU L.A. Outlining the concept of International Security. Publicat în: *Proceedings of the international conference of law, european studies and international relations, 7th Edition. Bucharest, may 9-11, 2019. Editura Hamangiu. p. 82-88.*
5. MANCIU L.A. The impact of the activity of the United Nations General Assembly in maintaining peace among the States of the world. Publicat în: *Proceedings of the international conference of law, european studies and international relations "Romanian Law, 30 years after the collapse of communism, 8th Edition. Bucharest, may 15, 2020. Editura Hamangiu. p. 293-307.*
6. MANCIU L.A. Delimitarea cadrului normativ național privind participarea RM în cadrul operațiunilor de menținere a păcii sub egida organizațiilor internaționale. Publicat în: *Materialele Conferinței doctoranzilor cu participare internațională "Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători". Ediția a 8-a. Vol. 2 (2019). P. 211-215.*
7. MANCIU L.A. Analiza instrumentelor internaționale din domeniul menținerii păcii, securității și stabilității la nivel global și regional. Publicat în: *Materiale ale Conferinței Științifice Internaționale "Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice". Ediția a V-a, 1 martie 2019. P. 67-73.*
8. MANCIU L.A. Rolul OSCE în cadrul asigurării securității colective în spațiul pan-european. Publicat în: *Materiale ale Conferinței Științifice Internaționale "Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice". Ediția a VII-a, 26 februarie 2021. P. 239-244.*

6. ADNOTARE

Manciu Liana Alina "Rolul organizațiilor internaționale în menținerea păcii și stabilității mondiale", Teza de doctor în drept. Specialitatea 552.08 – Drept internațional și european public. Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, 2023.

Structura tezei: Teza include Introducere, patru capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 204 de titluri, 166 pagini text de bază. Rezultatele obținute sunt publicate în 8 articole apărute în reviste de profil și prezentate în cadrul conferințelor naționale și internaționale.

Cuvinte – cheie: organizație internațională, pace internațională, stabilitate internațională, securitate colectivă, Organizația Națiunilor Unite, organizații regionale, operațiuni de menținere a păcii.

Domeniu de studiu: Dreptul internațional public, dreptul organizațiilor internaționale, dreptul securității internaționale.

Scopul și obiectivele lucrării: Scopul principal al prezentului demers științific constă în analiza complexă și multivalentă a locului și rolului organizațiilor internaționale cu vocație universală și regională în procesul complex de menținere a păcii și stabilității mondiale. Obiectivele cercetării se referă la stabilirea conceptelor de securitate și stabilitate internațională, determinarea principiilor și mecanismelor de menținere a păcii și stabilității, demonstrarea impactului activității Adunării Generale și Consiliului de Securitate ale ONU în asigurarea menținerii păcii între statele lumii, argumentarea impactului activității organizațiilor internaționale regionale.

Noutatea și originalitatea științifică: Noutatea și originalitatea științifică a prezentei teze de doctor constă în prezentarea consolidată inedită în doctrina națională a rolului și locului organizațiilor internaționale cu vocație universală și regională în contextul menținerii păcii și stabilității internaționale, cu conturarea modelelor generale și particulare de consolidare și promovare a păcii, securității și stabilității. De asemenea, în lucrare într-un mod foarte detaliat a fost prezentată analiza complexă a activității instituționale a Ligii Arabe, Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, Organizației Cooperării Islamice, precum și reliefată semnificația acestora în contextul menținerii păcii.

Problema științifică importantă soluționată: conceptualizarea locului și rolului organizațiilor internaționale universale și regionale în procesul de menținere a păcii, securității și stabilității internaționale, fapt ce a condus la evidențierea competențelor organizațiilor internaționale în domeniu, în vederea valorificării personalității juridice a instituțiilor protagoniste pe arena internațională, în context regional.

Semnificația teoretică: Studiul efectuat are un profund caracter științific, în mod special referindu-se la stabilirea locului și rolului organizațiilor internaționale în procesul complex al menținerii păcii și stabilității internaționale. Teza propusă spre susținere reprezintă un demers științific consolidat cu privire la specificul procesului de menținere a păcii și stabilității mondiale, stabilirea modelelor generale de menținere a păcii și securității internaționale, și reliefaarea modelelor particulare de menținere a păcii și stabilității internaționale. Teza propusă spre susținere într-un limbaj juridic corespunzătorși explicit scoate în vizor importanța fiecărei instituții internaționale, a cărei activitate de specialitate influențează sau poate influența asupra procesului menținerii și consolidării păcii.

Valoarea aplicativă a lucrării: Cercetarea efectuată este destinată unui public profesionist inițiat în materia dreptului internațional public, dreptului organizațiilor internaționale, dreptului securității internaționale, relațiilor internaționale. În plan general, lucrarea prezintă interes pentru juriștii teoreticieni și de carieră, specialiștii din sfera relațiilor internaționale, militarii și politologii a căror activitate profesională este tangențială domeniului activității instituționale a organismelor internaționale. În plan special, teza prezintă interes pentru angajații structurilor naționale și internaționale ai sferei menținerii păcii și securității internaționale (ministerele de resort – apărării, afacerilor interne și externe, funcționarii internaționali, corpul diplomatic, militarii etc.) preocupați de prevenirea și aplanarea amenințărilor la adresa păcii și securității internaționale.

Implementarea rezultatelor științifice: Rezultatele cercetării, concluziile și recomandările definite pe parcursul efectuării studiului, au fost expuse în textele articolelor științifice în reviste de specialitate, precum și discutate și evaluate în cadrul conferințelor de profil naționale și internaționale.

АННОТАЦИЯ

Роль международных организаций в сохранении мира и мировой стабильности, Диссертация на соискание степени кандидата юридических наук. Специальность 552.08 – Международное и европейское публичное право. Кишинев, 2023

Структура диссертации: Работа включает введение, четыре главы, общие выводы и рекомендации, список использованной литературы из 204 наименований, 166 страниц основного текста. Полученные результаты опубликованы в 8 статьях профильных журналов, представлены на национальных и международных конференциях.

Ключевые слова: международная организация, мир, стабильность, коллективная безопасность, Организация Объединенных Наций, региональные организации, миротворческие операции.

Область исследования: международное публичное право, право международных организаций, международное право безопасности.

Цель и задачи работы: Основная цель настоящего исследования состоит в комплексном анализе места и роли международных организаций в сложном процессе сохранения мира и международной стабильности. Задачи исследования состоят в определении концепций международной безопасности и стабильности, выявлению принципов и механизмов сохранения мира и стабильности, аргументации влияния Генеральной Ассамблеи и Совета Безопасности ООН на обеспечение мира между странами, выявлению особой роли региональных международных организаций в данном комплексном процессе.

Новизна и научная оригинальность работы: Новизна и оригинальность работы заключаются в консолидированном представлении впервые в национальной доктрине роли и места международных организаций универсального и регионального характера в контексте сохранения мира и безопасности, с выявлением общих и особенных моделей укрепления и поддержания мира. Также, впервые в молдавской специализированной литературе детальным образом была осыячена деятельность Лиги Арабских Государств, Организации Исламского Сотрудничества, и аргументирована их роль в сохранении мира.

Основная решенная научная проблема: заключается в анализе места и роли международных организаций в процессе сохранения мира, безопасности и стабильности, а также в представлении детального исследования деятельности основных международных институтов, которые относятся к региональному контексту, куда входит и Республика Молдова.

Теоретическая значимость исследования: Исследование носит научный характер и является консолидированным научным трудом, раскрывающим особенности процесса сохранения мира и безопасности, установления общих и особенных моделей сохранения мира и стабильности. Работа выполнена с использованием соответствующего научного языка, раскрывающим важность каждой международной организации, чья деятельность влияет или может повлиять на процесс сохранения и укрепления мира.

Практическая значимость исследования: Диссертация представляет интерес для практикующих юристов, специализированных в сфере международного права, права международных организаций, права коллективной безопасности, международных отношений. В общем, работа важна для юристов теоретиков и практиков, специалистов международных отношений, военных и политологов, чья профессиональная деятельность связана с международными организациями. В частности, работа представляет интерес для сотрудников государственного аппарата и международных структур, в чью компетенцию входит сохранение мира и стабильности и разрешение конфликтов, таких как министерства внутренних и иностранных дел, министерства безопасности. международные чиновники, дипломатический корпус, военный корпус.

Внедрение научных результатов: Результаты, общие выводы и рекомендации исследования опубликованы в статьях различных профильных журналов, представлены в качестве докладов на национальных и международных конференциях.

ANNOTATION

Role of the international organizations in the maintenance of international peace and stability, PhD Thesis.

Specialization 552.08 – International and European Public Law. Chisinau, 2023.

Thesis structure: The work includes an introduction, four chapters, general conclusions and recommendations, bibliographic references of 204 sources, basic text of 166 pages. The obtained results are published in 8 articles of the specialized magazines and reported at national and international conferences.

Key – words: international organization, international organism, peace, stability, collective security, the United Nations, international relations.

Study domain: International public law, law of international organizations, collective security.

Thesis goal and objectives: The main goal of present thesis is the complex analysis of the place and role of international organizations of universal and regional vocation in the difficult process of maintenance of international peace and stability. The principal objectives refer to the establishment of concept of security and stability, settlement of principles and mechanisms of peace and stability, proving of the impact of the Assembly General and the Security Council' activities in the assurance of peace between states, arguing the impact of the regional organizations activity.

Scientific novelty and originality: Scientific novelty and originality of the thesis consists in the consolidated presentation of the role and place of international organizations in the context of international peace and stability maintenance for the first time in local doctrine. There were shaped general and particular models of consolidation and promotion of peace, security and stability. Also, for the first time in Moldovan legal science there was presented a detailed analysis of the institutional activity of the Arab League, Organization of Islamic Cooperation, as though mentioned their importance in the process of peace-keeping.

Significant scientific problem solved resides in the establishment of the role and place of international universal and regional organization in the process of maintenance of peace, security and stability by a complex investigation of the peculiarities of activity of the main institutions at the international arena and in the regional context, that includes also the Republic of Moldova.

Theoretical significance of the research: The study is of clear scientific character, specially being referred to the establishment of the role and place of the international organizations in the complex process of peace and stability maintenance. Present thesis is a consolidated scientific demarche on the peculiarities of the process to maintain world peace and stability, presentation of general models to keep peace and stability and particular models to keep peace and security. Thesis is written using a comprehensive legal language and it reveals the significance of every international institution, which activity influence or could influence the process of maintenance and consolidation of peace.

Practical value of the research: The investigation is intended to professionals initiated in the materia of international public law, law of international organizations, law of collective security, international relations. Generally, thesis is interesting for lawyers theoreticians and practitioners, specialists in the domain of international relations, military corpus, political scientists. Especially, the work is interesting for the personal of national and international structures occupied with peacekeeping and international security (ministries of foreign and internal affairs, defense offices, international officers, diplomats, military corpus).

Implementation of scientific results: The results, conclusions and recommendations formulated during the research are exposed in texts of scientific publications in specialized magazines, as well as shared during national and international conferences.

LIANA-ALINA MANCIU

**ROLUL ORGANIZAȚIILOR INTERNAȚIONALE ÎN
MENȚINEREA PĂCII ȘI STABILITĂȚII MONDIALE**

552.08 DREPT INTERNAȚIONAL ȘI EUROPEAN PUBLIC

Rezumatul tezei de doctor în drept

Aprobat spre tipar: 02.01.2023
Hârtie ofset. Tipar ofset.
Coli de tipar.: 2.0

Formatul hârtiei 60x84 1/16
Tiraj 30 ex.
Comanda nr. 2/24

Universitatea de Stat din Moldova str. A. Mateevici 60, mun. Chișinău,
Republica Moldova